

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

ПІДТВЕРДЖУЮ”

Проректор з методико-методичної
спеціальної роботи
О.Б.Жильцов

“ 07 20 14 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Порівняльна спеціальна педагогіка

галузь знань 01 Освіта
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 016 Спеціальна освіта
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма 016.00.01 Логопедія
(шифр і назва освітньої програми)

інститут, факультет, відділення Інститут людини
(назва інституту, факультету, відділення)

2017 – 2018 навчальний рік

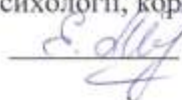
Робоча програма «Порівняльна спеціальна педагогіка» для здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності 016 Спеціальна освіта, освітньої програми 016.00.01 Логопедія

Розробники: О.В. Мартинчук, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти, Ю.М.Найда, старший викладач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Протокол від "06" вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

 (О.В. Мартинчук)

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини

Н. А. Клішевич

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	.....
Структура програми навчальної дисципліни.....	.....
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	.....
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	.....
III. Програма.....	.....
<i>Змістовий модуль I. Теоретичні основи та тенденції розвитку</i> <i>порівняльної спеціальної педагогіки.....</i>	 .....
<i>Змістовий модуль II. Проблеми і перспективи освіти осіб з</i> <i>особливими освітніми потребами, компаративний</i> <i>контекст.....</i>	 .....
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Порівняльна спеціальна педагогіка».....	 .....
V. Плани семінарських занять.....	.....
VI. Завдання для самостійної роботи.....	.....
Карта самостійної роботи студента.....	.....
VII. Система поточного та підсумкового контролю.....	.....
VIII. Методи навчання.....	.....
IX. Методичне забезпечення курсу.....	.....
X. Рекомендована література.....	.....
Основна.....	.....
Додаткова.....	.....

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Порівняльна спеціальна педагогіка» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня відповідно до навчального плану для спеціальності 016 Спеціальна освіта, освітньої програми 016.00.01 Логопедія денної форми навчання.

Робочу навчальну програму складено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) організації навчання. Програма визначає обсяг знань, які повинен опанувати здобувач другого (магістерського) рівня відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Порівняльна спеціальна педагогіка», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета курсу: оволодіння порівняльним аналізом виникнення, становлення, етапів розвитку і сучасного стану спеціальної освіти за кордоном; оволодіння аналізом змісту сучасних світових педагогічних теорій і концепцій, що сприяє формуванню умінь використання корекційного педагогічного досвіду в сучасній практиці навчання, виховання і соціалізації осіб з порушеннями психофізичного розвитку.

Завдання:

- розвиток в студентів інтересу до використання міжнародного досвіду;
- стимулювання формування в студентів власної позиції, власного педагогічного світогляду з урахуванням закордонного досвіду й специфіки педагогічних традицій України;

– формування в студентів уявлення про стан, основні тенденції та закономірності розвитку освіти в різних країнах, про позитивні та негативні аспекти міжнародного педагогічного досвіду, форми і способи взаємозбагачення національних педагогічних культур;

– поглиблення знань про особливості та стратегічні завдання відновлення української освіти й інтеграції України у світовий освітній простір;

формування зваженого ставлення до вивчення й використання закордонного досвіду, уміння переносити кращий досвід на вітчизняний ґрунт із урахуванням національних особливостей вітчизняної школи й педагогіки.

Навчальна дисципліна «Порівняльна спеціальна педагогіка» спрямована на формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти таких **компетентностей**:

	<i>Комунікативна</i>	Уміння спілкуватися усно і письмово професійною мовою; здатність опрацьовувати зарубіжні наукові та методичні джерела професійного спрямування; здатність здійснювати ділову комунікацію з метою отримання інформації, необхідної для вирішення завдань діяльності.
	<i>Інформаційна</i>	Здатність шукати, отримувати, аналізувати та поєднувати інформацію з різних наукових та навчально-методичних джерел у процесі виконання фахових теоретичних і практичних завдань, застосовувати у процесі професійної діяльності різні інформаційні ресурси, що дозволяють проектувати рішення актуальних проблем спеціальної педагогіки і психології.
	<i>Міжособистісна взаємодія</i>	Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії та координації дій з іншими. Здатність застосовувати емоційний інтелект у професійних ситуаціях. Здатність працювати у команді фахівців та співпрацювати з батьками дітей з особливими освітніми потребами. Здатність до емоційної стабільності, толерантності.
	<i>Організаційно-управлінська</i>	Здатність до організації освітнього процесу в спеціальних навчальних закладах; уміння використовувати різні способи і засоби оцінювання

		стану та якості спеціальної освіти; здатність до керівництва педагогічним колективом з метою удосконалення освітнього процесу в спеціальних навчальних закладах; уміння здійснювати моніторинг ефективності корекційно-педагогічного, абілітаційного та реабілітаційного процесів в освітніх установах;

В результаті вивчення дисципліни студенти повинен продемонструвати результати навчання:

- здатність продемонструвати знання і розуміння основних понять й категорій порівняльної педагогіки, законів, закономірностей розвитку її як науки;
- здатність проаналізувати стан, основні тенденції й закономірності розвитку спеціальної освіти в різних країнах;
- здатність проаналізувати та висловити критичні судження щодо досягнень зарубіжної науки з проблем спеціальної педагогіки і спеціальної психології; основні інноваційні технології у спеціальній освіті;
- здатність продемонструвати розуміння і критичне ставлення до позитивних й негативних аспектів міжнародного педагогічного досвіду, форм й способів взаємозбагачення національних педагогічних культур;
- здатність сформулювати особливості й стратегічні завдання модернізації спеціальної освіти в Україні та інтеграції України у світовий освітній простір.

За допомогою отриманих знань студенти повинні **вміти**:

- здатність узагальнювати й порівнювати досвід навчання й виховання дітей та молоді з особливими потребами в різних країнах;
- здатність виділяти позитивні тенденції світового досвіду розвитку спеціальної освіти;
- здатність аналізувати стан і тенденції розвитку системи спеціальної освіти в Україні, ґрунтуючись на закономірностях розвитку освіти в світі;

– здатність критично мислити щодо використання закордонного досвіду, можливості перенесення його на вітчизняний ґрунт із урахуванням національних особливостей і традицій української школи й освіти;

Програма складається з 2 модулів (4 кредити) – **120 год.**, з них: лекції – 16 год., семінарські заняття – 16 год., індивідуальні заняття – 8 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 50 год., підготовка до іспиту – 30 годин. Вивчення студентами навчальної дисципліни «Порівняльна спеціальна педагогіка» завершується складанням іспиту.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна
Модулів – 2	Спеціальність 016 Спеціальна освіта	Рік підготовки
Змістових модулів – 2		5-й
Загальна кількість годин – 120	Освітня програма 016.00.01 Логопедія	Семестр
		9-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 2	Освітній рівень <u>другий (магістерський)</u>	Лекції
		16 год.
		Семінарські
		16 год.
		Лабораторні
		- год.
		Самостійна робота
		50 год.
		Модульний контроль
		8 год.
		Підготовка до іспиту
		30 год.
Вид контролю:		
іспит		

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин								
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семинарських	Індивідуальні консультації	Самостійна робота	Модульний контроль		
Змістовий модуль I										
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПОРІВНЯЛЬНОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ										
1.	Порівняльна спеціальна педагогіка як наука.	8	4	2	2		4			
2.	Порівняльна спеціальна педагогіка: етапи розвитку. Світові тенденції та національні особливості розвитку спеціальної освіти	12	6	4	4		6			
<i>Разом</i>		30	12	6	6	4	10	4		
Змістовий модуль II										
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТИ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ, КОМПАРАТИВНИЙ КОНТЕКСТ										
3.	Реформи системи спеціальної освіти в різних країнах світу та перехід до освіти орієнтованої на потреби особистості.	8	4	2	2		8			
4.	Запровадження універсального дизайну в системі освіти, доступність як базових підхід для забезпечення якісних освітніх послуг.	8	4	2	2		8			
5.	Проблеми і перспективи розвитку системи раннього втручання та дошкільна освіта, загальної середньої для дітей з особливостями психофізичного розвитку в різних країнах світу.	10	4	2	2		8			
6.	Розвиток професійно-технічної та вищої освіти осіб з особливостями психофізичного розвитку в провідних країнах світу	8	4	2	2		8			
7.	Освітня інтеграція спеціальної і загальної освіти – інклюзивний підхід: сучасні міжнародні дослідження і вектори розвитку	12	4	2	2		8			

<i>Разом</i>	<i>60</i>	<i>20</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>4</i>	<i>40</i>	<i>4</i>		
<i>Підготовка до іспиту</i>	<i>30</i>							<i>30</i>	
<i>Разом за навчальним планом</i>	<i>120</i>	<i>32</i>	<i>16</i>	<i>16</i>	<i>8</i>	<i>50</i>	<i>8</i>	<i>30</i>	

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ПОРІВНЯЛЬНОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Тема 1. ПОРІВНЯЛЬНА СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ЯК НАУКА (2 год.)

Предмет, завдання та функції порівняльної та спеціальної педагогіки. Основні поняття курсу. Теоретичні основи порівняльної спеціальної педагогіки. Теоретико-методологічні та актуальні практичні проблеми вітчизняної спеціальної освіти і спеціальної педагогіки у зарубіжних країнах. Фактори і умови розвитку спеціальної освіти і спеціальної педагогіки: компаративний аспект. Зв'язок порівняльної спеціальної педагогіки з іншими галузями наукових знань.

Основні поняття теми: компаративістика, глобалізація, інтеграція, особливі освітні потреби, особливості психофізичного розвитку, назви методів порівняльно-педагогічних досліджень.

Рекомендована основна література

1. Галус О. М. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. для студ. гуманіт. спец. вищ. пед. навч. закл. / О. М. Галус, Л. М. Шапошнікова. – Київ : Вища шк., 2006. – 215 с.
2. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: [монографія] / Алла Анатоліївна Колупаєва. – К.: «Самміт-Книга», 2009. – С. 5-141.
3. Назарова Н.М. Порівняльна спеціальна педагогіка: [навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки]. - Режим доступу: http://www.academia-moscow.ru/ftp_share/books/fragments/fragment_16017.pdf - Назва з екрану.
4. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник / Сбруєва А. А. – 2-ге вид., стереотип. – Суми : Університетська книга, 2005. – 320 с.
5. Огнев'юк В.О. Філософія освіти та її місце в структурі наукових досліджень феномену освіти / Віктор Олександрович Огнев'юк // Освітологія = Oswiatologia : пол.-укр. щорічник укр.-пол. / Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Вища пед. школа Спільки польських вчителів; головний ред.: В. О. Огнев'юк, Т. Левовицький, С. О. Сисоєва. – Київ : Едельвейс, 2012. – Вип. 1. – С. 69-75

Рекомендована додаткова література

1. Байда Л.Ю. Інвалідність та суспільство:[навч.-метод. посіб.] / Л.Ю. Байда, О.В. Красюкова-Еннс, С.Ю. Буров та ін. / За заг. ред. Л.Ю. Байди, О.В. Красюкової-Еннс. – К., 2012. – 216 с.
2. Конвенція ООН про права людей з інвалідністю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71 - Назва з екрану.

Семінарське заняття 1

Теоретико-методологічні та актуальні практичні аспекти розвитку спеціальної педагогіки у зарубіжних країнах.

Тема 2. ПОРІВНЯЛЬНА СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА: ЕТАПИ РОЗВИТКУ. СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ (4 год.)

Стан, закономірності, етапи та тенденції розвитку спеціальної педагогіки у вимірі порівняльних (компаративних) досліджень. Порівняння як універсальний метод, що відкриває «закони багатоманіття». Завдання спеціальної педагогіки на сучасному етапі.

Спеціальна освіта в провідних країнах світу (Великобританія, Канада, Сполучені штати Америки, Японія, Австралія, Ізраїль, Німеччина та інші країни Західної Європи): від витоків до сьогодення. Порівняльний аналіз системи спеціальної освіти в різних країнах світу і національні підходи, порук рішень для досягнення європейської інтеграції.

Основні поняття теми: порівняльний аналіз, методи дослідження, інтеграція, багатоманіття.

Рекомендована основна література

1. Галус О. М. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. для студ. гуманіт. спец. вищ. пед. навч. закл. / О. М. Галус, Л. М. Шапошнікова. – Київ : Вища шк., 2006. – 215 с.
2. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: [монографія] / Алла Анатоліївна Колупаєва. – К.: «Самміт-Книга», 2009. – С. 5-141.
3. Назаров Н.М. Порівняльна спеціальна педагогіка: [навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки]. - Режим доступу: <http://www.academia->

moscow.ru/ftp_share/books/fragments/fragment_16017.pdf - Назва з екрану.

4. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник / Сбруєва А. А. – 2-ге вид., стереотип. – Суми : Університетська книга, 2005. – 320 с.
5. Огнев'юк В.О. Філософія освіти та її місце в структурі наукових досліджень феномену освіти / Віктор Олександрович Огнев'юк // Освітологія = Osviatologia : пол.-укр. щорічник укр.-пол. / Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Вища пед. школа Спільки польських вчителів; головний ред.: В. О. Огнев'юк, Т. Левовицький, С. О. Сисоєва. – Київ : Едельвейс, 2012. – Вип. 1. – С. 69-75

Рекомендована додаткова література

1. Байда Л.Ю. Інвалідність та суспільство:[навч.-метод. посіб.] / Л.Ю. Байда, О.В. Красюкова-Еннс, С.Ю. Буров та ін. / За заг. ред. Л.Ю. Байди, О.В. Красюкової-Еннс. – К., 2012. – 216 с.
2. Конвенція ООН про права людей з інвалідністю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71 – Назва з екрану.
3. Мартинчук О.В. Основи корекційної педагогіки: [навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта»] / Олена Валеріївна Мартинчук. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – С. 40-62.

Семінарське заняття 2

Співвідношення загальних тенденції розвитку освіти і спеціальної освіти.

Семінарське заняття 3

Спеціальна освіта в провідних країнах світу (Великобританія, Канада, Сполучені штати Америки, Японія, Австралія, Ізраїль, Німеччина та інші країни Західної Європи): від витоків до сьогодення.

Контрольно-модульна робота № 1 (тести).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТИ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ, КОМПАРАТИВНИЙ КОНТЕКСТ

Тема 3. РЕФОРМИ СИСТЕМИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ В РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ, ПЕРЕХІД ДО ОСВІТИ, ОРІЄНОВАНОЇ НА ПОТРЕБИ ОСОБИСТОСТІ (2 год.)

Роль освіти в умовах глобалізації суспільства. Основі елементи «освіти для соціальної справедливості» в умовах інтеграції і глобалізації. Діяльність ЮНЕСКО, концепція доступності освіти для всіх. Сучасні реформи освітньої системи з огляду на процеси світової інтеграції. Передумови і реформи спеціальної системи освіти у провідних країнах світу – перехід від медичної до соціальної моделі інтеграції, орієнтація на індивідуальні потреби учнів, у тому числі учнів з особливими освітніми потребами на прикладі країни Північної Америки, Великобританії, Японії та Фінляндії.

Основні поняття теми: глобалізація, інтеграція, соціальна справедливість, доступність освіти, медична і соціальна моделі інтеграції

Рекомендована основна література

1. Байда Л.Ю. Інвалідність та суспільство:[навч.-метод. посіб.] / Л.Ю. Байда, О.В. Красюкова-Еннс, С.Ю. Буров та ін. / За заг. ред. Л.Ю. Байди, О.В. Красюкової-Еннс. – К., 2012. – 216 с.
2. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: [монографія] / Алла Анатоліївна Колупаєва. – К.: «Самміт-Книга», 2009. – С. 5-141.
3. Мартинчук О.В. Основи корекційної педагогіки: [навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта»] / Олена Валеріївна Мартинчук. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – С. 40-62.
4. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник / Сбруєва А. А. – 2-ге вид., стереотип. – Суми : Університетська книга, 2005. – 320 с.

Рекомендована додаткова література

1. Лисенко Н.В. Генеза історико-педагогічних засад наступності / Н.В.Лисенко // Наступність дошкільного навчального закладу і початкової школи у вихованні дітей: навчально-методичний посібник / В.І.Кононенко, Н.В.Лисенко, І.М.Шоробура [та.ін]; за ред. проф. Н.В.Лисенко. – 2-ге видання. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – С.27 – 45.
2. Філософія освіти : хрестоматія : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / уклад. : В. О. Огнев'юк , О. М. Кузьменко. – Київ : [б. в.], 2014. – 506 с.

Семінарське заняття 4

Реформи системи спеціальної освіти кінця ХХ початку ХХІ століття. Роль ЮНЕСКО у розвитку освітньої політики спрямованої на забезпечення безперешкодного доступу до освіти.

Тема 4. ЗАПРОВАДЖЕННЯ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ В СИСТЕМІ ОСВІТИ, ДОСТУПНІСТЬ ЯК БАЗОВИЙ ПІДХІД ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНИХ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ (2год.)

Поняття універсального дизайну. Універсальний дизайн в системі освіти, основі принципи та їх відображення у навчальній діяльності. Поняття доступності, види доступності. Використання принципів доступності при проведенні порівняльних досліджень.

Основні поняття теми: універсальний дизайн, доступність

Рекомендована основна література

1. Загальна декларація прав людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/snow/995_015.
2. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: [монографія] / Алла Анатоліївна Колупаєва. – К.: «Самміт-Книга», 2009. – С. 5-141.
3. Софій Н.З. Універсальний дизайн в освіті/ Наталія Зіновіївна Софій. – Режим доступу:<http://ussf.kiev.ua>
4. Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю і факультативного протоколу до неї [Електронний ресурс]: Закон України №1767-VI від 16.12.2009 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1767-17>.

Рекомендована додаткова література

1. Архітектурна доступність шкіл: навч.-метод.посіб./за заг.ред. Байди Л. Ю., Красюкової-Еннс О. В.; колек. авторів: Азін В. О., Грибальський Я. В., Байда Л. Ю., Красюкова-Еннс О. В. – К: 2012. – 88 с.
2. Доступність та універсальний дизайн: навчально-методичний посібник. Азін В. О., Грибальський Я. В., Байда Л. Ю., Красюкова-Еннс О. В. – К. 2013. – 128 с.

Семінарське заняття 5

Використання принципів доступності при проведенні прикладних досліджень.

**Тема 5. ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ
РАНЬОГО ВТРУЧАННЯ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ, ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО
РОЗВИТКУ В РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ (2 год.)**

Рання комплексна допомога дітям, які мають ризик відставання у розвитку. Як побудовані системи раннього втручання в різних країнах світу. Формування вітчизняної системи раннього втручання, порівняльні дослідження, проведені з метою виявлення кращої моделі ранньої допомоги для впровадження в Україні.

Розвиток системи дошкільного виховання дітей з особливостями психофізичного розвитку. Особливості дошкільної спеціальної освіти у різних країнах світу. Роль держаних і недержавних організацій у розвитку системи підтримки дітей з особливостями психофізичного розвитку. Система професійної підготовки вихователів дошкільних закладів з огляду на залучення до навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку.

Основні поняття теми: раннє втручання, ключові компетентності, інклюзивна освіта, інклюзивне навчання.

Рекомендована основна література

1. Байда Л.Ю. Інвалідність та суспільство:[навч.-метод. посіб.] / Л.Ю. Байда, О.В. Красюкова-Еннс, С.Ю. Буров та ін. / За заг. ред. Л.Ю. Байди, О.В. Красюкової-Еннс. – К., 2012. – 216 с.
2. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: [монографія] / Алла Анатоліївна Колупаєва. – К.: «Самміт-Книга», 2009. – С. 5-141.
3. Мартинчук О.В. Основи корекційної педагогіки: [навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта»] / Олена Валеріївна Мартинчук. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – С. 40-62.
4. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник / Сбруєва А. А. - 2-ге вид., стереотип. - Суми : Університетська книга, 2005. - 320 с.
5. Формування політики раннього втручання: тренінгів модуль (Кол. авт.: Байда Л.Ю., Павлова Є.Б., Іванова О.Л., Кукуруза Г.В. –К., 2017. – 62с.

Рекомендована додаткова література

1. Кузава І.Б. Інклюзивна освіта дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку: теорія та методика: [монографія] / Ірина Борисівна Кузова-Луцьк.ІІІ Івасюк В.П., 2013.-292 с.- Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe – Назва з екрану.

2. Лисенко Н.В. Генеза історико-педагогічних засад наступності / Н.В.Лисенко // Наступність дошкільного навчального закладу і початкової школи у вихованні дітей: навчально-методичний посібник / В.І.Кононенко, Н.В.Лисенко, І.М.Шоробура [та.ін]; за ред. проф. Н.В.Лисенко. – 2-ге видання. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – С.27 – 45.
3. Рібцун Ю. В. Сучасні тенденції спеціальної дошкільної освіти. – Режим доступу: lib.iitta.gov.ua/5831/1/ – Назва з екрану.

Семінарське заняття 6

Особливості дошкільної спеціальної освіти для нозологічних груп у різних країнах світу.

Тема 6. РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ ОСІБ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ В ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ СВІТУ (2 год.)

Характеристика системи професійно-технічної і вищої освіти для осіб з інвалідністю у провідних країнах світу. Організація навчального процесу та спеціального супроводу.

Міжнародний досвід у забезпеченні доступності професійно-технічної та вищої освіти для осіб з інвалідністю. Порівняльний аналіз вищої освіти осіб з інвалідністю у різних країнах.

Основні поняття теми: єдиний освітній простір, психолого-педагогічна підтримка, спеціальний супровід.

Рекомендована основна література

1. Байда Л.Ю. Інвалідність та суспільство:[навч.-метод. посіб.] / Л.Ю. Байда, О.В. Красюкова-Еннс, С.Ю. Буров та ін. / За заг. ред. Л.Ю. Байди, О.В. Красюкової-Еннс. – К., 2012. – 216 с.
2. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: [монографія] / Алла Анатоліївна Колупаєва. – К.: «Самміт-Книга», 2009. – С. 5-141.
3. Кольченко К. О. Забезпечення інклюзії молоді з інвалідністю в університетське середовище / К. О. Кольченко, Г. Ф. Нікуліна // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами :зб. наук. пр. – № 6 (8). – К. : Ун-т «Україна», 2009. – С. 10–15.
4. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник / Сбруєва А. А. – 2-ге вид., стереотип. – Суми : Університетська книга, 2005. – 320 с.

Рекомендована додаткова література

1. М.Білер. Проблеми освіти та реабілітації осіб з інвалідністю у вищих навчальних закладах – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis.pdf – Назва з екрану
2. Чижик В. В. Організація навчального процесу студентів з інвалідністю : метод. посіб. для викладачів /В. В. Чижик, А. М. Середюк, І. Я. Іванюк [та ін.]. – Луцьк : ПВД Твердиня, 2011. – 75 с.

Семінарське заняття 7

Універсальний характер системи освіти вищої освіти та її доступність для різних нозологічних груп.

Тема 7. ОСВІТНЯ ІНТЕГРАЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ І ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ – ІНКЛЮЗИВНИЙ ПІДХІД: СУЧАСНІ МІЖНАРОДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ І ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ (2 год.)

Процеси інтеграції спеціальної та загальної педагогіки. Правовий та соціальний підходи як основа для організації освітньої діяльності дітей та молоді з особливостями психофізичного розвитку. Міжнародні тенденції щодо розуміння питань інвалідності. Порівняльний аналіз проблеми інтеграції й інклюзії, роль і місце спеціальної педагогіки. Вектори розвитку освіти для формування державної освітньої політики на основі вивчення досвіду різних країн.

Основні поняття теми: освітня політика, правовий та соціальний підхід, інтеграція, інклюзія.

Рекомендована основна література

1. Байда Л.Ю. Інвалідність та суспільство:[навч.-метод. посіб.] / Л.Ю. Байда, О.В. Красюкова-Еннс, С.Ю. Буров та ін. / За заг. ред. Л.Ю. Байди, О.В. Красюкової-Еннс. – К., 2012. – 216 с.
2. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: [монографія] / Алла Анатоліївна Колупаєва. – К.: «Самміт-Книга», 2009. – С. 5-141.
3. Мартинчук О.В. Основи корекційної педагогіки: [навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта»] / Олена Валеріївна Мартинчук. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – С. 40-62.
4. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник / Сбруєва А. А. – 2-ге вид., стереотип. – Суми : Університетська книга, 2005. – 320 с.

Рекомендована додаткова література

1. Лисенко Н.В. Генеза історико-педагогічних засад наступності / Н.В.Лисенко // Наступність дошкільного навчального закладу і початкової школи у вихованні дітей: навчально-методичний посібник / В.І.Кононенко, Н.В.Лисенко, І.М.Шоробура [та.ін]; за ред. проф. Н.В.Лисенко. – 2-ге видання. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – С.27 – 45.
2. Філософія освіти : хрестоматія : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / уклад. : В. О. Огнев'юк , О. М. Кузьменко. – Київ : [б. в.], 2014. – 506 с.

Семінарське заняття 8

Порівняльний аналіз систем спеціальної загальної середньої освіти

Контрольно-модульна робота № 2 (тести).

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ПОРІВНЯЛЬНА СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА»

Разом: 120 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 16 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 50 год., підготовка до іспиту – 30 годин.

Максимальна кількість балів	171 балів; коефіцієнт: 2,85 (171:60=2,85)			
Модулі	Змістовий модуль I (66 бал)	Змістовий модуль II (105 балів)		
Назва модуля	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОРІВНЯЛЬНОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ	ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТИ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ, КОМПАРАТИВНИЙ КОНТЕКСТ		
Лекції	1 (1 бал)	3(1 бал)	5 (1 бал)	7 (1 бал)
Теми лекцій	Порівняльна спеціальна педагогіка як наука	Реформи системи спеціальної освіти в різних країнах світу, перехід до освіти, орієнтованої на потреби особистості	Проблеми і перспективи розвитку системи раннього втручання та дошкільної освіти, загальної середньої для дітей з особливостями психофізичного	Освітня інтеграція спеціальної і загальної освіти – інклюзивний підхід: сучасні міжнародні дослідження і вектори розвитку
	2 (2 бали)	4 (1 бал)	6 (1 бал)	-----
	Порівняльна спеціальна педагогіка: етапи розвитку. Світові тенденції та національні особливості розвитку спеціальної освіти	Запровадження універсального дизайну в системі освіти, доступність як базовий підхід для забезпечення якісних освітніх	Розвиток професійно-технічної та вищої освіти осіб з особливостями психофізичного розвитку в провідних країнах світу	-----
Семінарські заняття	1 (11 балів)	4 (11 балів)	6 (11 балів)	8 (11 балів)
	Теоретико-методологічні та актуальні практичні аспекти розвитку спеціальної педагогіки у зарубіжних країнах.	Реформи системи спеціальної освіти кінця XX початку XXI століття. Роль ЮНЕСКО освітньої політики	Особливості дошкільної спеціальної освіти для нозологічних груп у різних	Порівняльний аналіз систем спеціальної загальної середньої освіти
	2 (11 балів)	5 (11 балів)	7 (11 балів)	-----
	Співвідношення загальних тенденцій розвитку освіти і спеціальної освіти	Використання принципів доступності проведені прикладних досліджень	Універсальний характер системи вищої освіти та її доступність для різних нозологічних груп.	-----
	3 (11 балів)	-----	-----	-----
	Спеціальна освіта в провідних країнах світу	-----	-----	-----
Самостійна робота	1 (5 балів)	2 (5 балів)	4 (5 балів)	-----
	-----	3 (5 балів)	5 (5 балів)	-----
Поточний контроль	Модульна контрольна робота (25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)		
Іспит (40 балів)				

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОРІВНЯЛЬНОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Тема 1. ПОРІВНЯЛЬНА СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ЯК НАУКА

Семінарське заняття 1

Теоретико-методологічні та актуальні практичні аспекти розвитку спеціальної педагогіки у зарубіжних країнах.

Питання для обговорення:

1. Предмет, завдання та функції порівняльної педагогіки та порівняльної спеціальної педагогіки.
2. Характеристика сучасних напрямів досліджень у галузі порівняльної спеціальної педагогіки.
3. Світові тенденції розвитку спеціальної педагогіки на сучасному етапі розвитку суспільства.
4. Основні чинники інтеграції спеціальної та загальної педагогіки.

Рекомендована основна література

[1; 2; 6 с. 2-21; 7]

Рекомендована додаткова література

[друковані джерела: 2; 4; 6; 8; 9 інтернет-джерела: 2; 5]

Тема 2.

ПОРІВНЯЛЬНА СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА: ЕТАПИ РОЗВИТКУ. СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Семінарське заняття 2

Співвідношення загальних тенденції розвитку освіти і спеціальної освіти

Питання для обговорення у форматі круглого столу:

1. Загальні тенденції розвитку освіти: підхід, заснований на розвитку компетентностей, врахування багатоманітності і індивідуальної траєкторії розвитку особистості.
2. Загальні тенденції розвитку спеціальної освіти: перехід від медичної до соціальної моделі.
3. Порівняльний аналіз системи спеціальної освіти в різних країнах світу і національні підходи для досягнення європейської інтеграції.

Семінарське заняття передбачає самостійний огляд матеріалів е-середовища, у тому числі Інтернет видань з подальшим обговоренням, здійснення порівняльного аналізу тенденцій розвитку загальної і спеціальної освіти.

Рекомендована основна література

[1; 4; 7]

Рекомендована додаткова література

[друковані джерела: 2; 3; 6; 8; 9 інтернет-джерела: 2; 5]

Семінарське заняття 3

Спеціальна освіта в провідних країнах світу: від витоків до сьогодення.

Питання для обговорення у форматі круглого столу:

1. Розвиток і становлення спеціальної системи освіти в провідних країнах світу, основні етапи та сучасні тенденції розвитку на прикладі однієї з запропонованих країн: Великобританія, Канада, Сполучені штати Америки, Японія, Австралія, Ізраїль, Німеччина, Нідерланди, Італія, Франція, Португалія, Іспанія.

Представлення мультимедійної презентації (країна на вибір студента).

Рекомендована основна література

[1; 2; 6; 7]

Рекомендована додаткова література

[друковані джерела: 2; 4; 6; інтернет-джерела: 3; 7]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТИ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ, КОМПАРАТИВНИЙ КОНТЕКСТ

Тема 3. РЕФОРМИ СИСТЕМИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ В РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ, ПЕРЕХІД ДО ОСВІТИ, ОРІЄНОВАНОЇ НА ПОТРЕБИ ОСОБИСТОСТІ

Семінарське заняття 4

Реформи системи спеціальної освіти кінця XX - початку XXI століття.

Питання для обговорення

1. Передумови і реформи спеціальної системи освіти у провідних країнах світу – перехід від медичної до соціальної моделі інтеграції на прикладі однієї із запропонованих країн: Північної Америки, Великобританії, Японії та Фінляндії.

Представлення мультимедійної презентації (країна на вибір студента).

Рекомендована основна література

[1; 2; 4]

Рекомендована додаткова література

[друковані джерела: 2; 4; інтернет-джерела]

Тема 4. ЗАПРОВАДЖЕННЯ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ В СИСТЕМІ ОСВІТИ, ДОСТУПНІСТЬ ЯК БАЗОВИЙ ПІДХІД ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНИХ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Семінарське заняття 5

Використання принципів універсального дизайну при проведенні порівняльних досліджень.

Питання для обговорення

1. Використовуючи сім принципів універсального дизайну в сфері освіти, зробіть порівняльний аналіз Північноамериканської системи спеціальної освіти, Японської та вітчизняної. Запропонуйте три-чотири рекомендації, які на вашу думку сприятимуть забезпеченню принципів універсальності у вітчизняній системі спеціальної освіти.

Рекомендована основна література

[1; 4; 8]

Рекомендована додаткова література

[друковані джерела: 8; інтернет-джерела]

**Тема 5. ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ
РАНЬОГО ВТРУЧАННЯ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ, ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО
РОЗВИТКУ В РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ.**

Семінарське заняття 6

**Особливості дошкільної спеціальної освіти для нозологічних груп у різних
країнах світу.**

Питання для обговорення у форматі круглого столу:

1. Основні тенденції розвитку спеціальної дошкільної освіти в провідних країнах світу.
2. Особливості роботи з батьками дітей з психофізичними порушеннями, досвід різних країн.
3. Особливості роботи з дітьми з тяжкими порушеннями розвитку (аутизм, синдром Дауна, інтелектуальна недостатність, поведінкові та комплексні порушення) в умовах дошкільного освітнього закладу. Досвід провідних країн світу.

Рекомендована основна література

[1; 3; 6; 7]

Рекомендована додаткова література

[друковані джерела: 2; 3; 4; інтернет-джерела: 1; 4]

**Тема 6. РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОСІБ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ В
ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ СВІТУ**

Семінарське заняття 7

**Універсальний характер системи вищої освіти та її доступність для
різних нозологічних груп.**

Проводиться у форматі презентацій:

1. Доступність системи професійно-технічної та вищої освіти для осіб з особливостями психофізичного розвитку.
2. Організація навчального процесу та спеціального супроводу.
3. Врахування принципів універсальності та доступності для розбудови української системи супроводу студентів з особливостями розвитку. Досвід професійно-технічних та вищих навчальних закладів України.

Рекомендована основна література

[1; 2; 4; 7; 8]

Рекомендована додаткова література

[друковані джерела: 1; 4; 9; 10; інтернет-джерела: 3; 5]

**Тема 7. ОСВІТНЯ ІНТЕГРАЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ І ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ –
ІНКЛЮЗИВНИЙ ПІДХІД: СУЧАСНІ МІЖНАРОДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ І
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ**

Семінарське заняття 8

Порівняльний аналіз систем спеціальної загальної середньої освіти

Питання для обговорення у форматі брифінгу:

Світові тенденції розвитку спеціальної освіти:

- спеціальна освіта: інноваційні тенденції зміни традиційних підходів навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку;
- інтеграція спеціальної та загальної освіти: переваги та виклики;
- інклюзивна освіта як складова освіти дітей з особливостями психофізичного розвитку: міжнародний досвід

Рекомендована основна література

[1; 3; 5; 6; 7]

Рекомендована додаткова література

[друковані джерела: 2; 5; 7; інтернет-джерела: 1; 4]

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОРІВНЯЛЬНОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Завдання до теми 2. Порівняльна спеціальна педагогіка: етапи розвитку. Світові тенденції та національні особливості розвитку спеціальної освіти

Здійсніть пошук інформації за темою в Інтернеті, створіть бібліографічний список Інтернет посилань.

Складіть власний термінологічний словник понятійно-категоріального апарату порівняльної спеціальної педагогіки.

Визначте, які протиріччя сучасної спеціальної освіти можуть бути вирішені шляхом порівняльних досліджень.

Рекомендована основна література

[1; 2; 5; 7]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТНЬОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ, КОМПАРАТИВНИЙ КОНТЕКСТ

Завдання до теми 3. Реформи системи спеціальної освіти в різних країнах світу, перехід до освіти, орієнтованої на потреби особистості

Розкрийте роль ЮНЕСКО у розвитку освітньої політики, спрямованої на забезпечення безперешкодного доступу до освіти, у тому числі міжнародні програми, проекти і дослідження ЮНЕСКО, результати 48 сесії ЮНЕСКО з питань інклюзивної освіти.

Рекомендована основна література

[1; 2; 7]

Завдання до теми 4. Запровадження універсального дизайну в системі освіти, доступність як базовий підхід для забезпечення якісних освітніх послуг

Опрацюйте розділи 4 і 5 методичного посібника Софій Н.З. «Універсальний дизайн в освіті» [8].

1. Дайте визначення поняттю «розумне пристосування» та визначте розумні пристосування для різних нозологічних груп.
2. Визначте вплив універсального дизайну на освітню галузь.

Завдання до теми 5. Проблеми і перспективи розвитку системи раннього втручання та дошкільної освіти, загальної середньої для дітей з особливостями психофізичного Розвитку в різних країнах світу.

Опрацюйте параграф 4.3 «Розвиток дошкільного виховання» навчального посібника Сбруєвої А. А. «Порівняльна педагогіка» [7]. Складіть карту знань цього параграфу.

Рекомендована основна література

[1; 3; 5; 7]

Рекомендована додаткова література

[друковані джерела: 2; 3; 4; інтернет-джерела: 1; 4]

Завдання до теми 6. Розвиток професійно-технічної та вищої освіти осіб з особливими освітніми потребами в провідних країнах світу.

Опрацюйте наступні статті:

Ньюмен Джон «Ідея Університету», Ортега-і-Гассет Хосе «Чим сучасний Університет має бути у першу чергу», Ясперс Карл «Ідея Університету», Рідінгс Білл «Постісторичний університет» навчального посібника «Філософія освіти : хрестоматія» [8]. Підготуйте міні-доповідь на тему: «Ідеальний університет очима студента».

Рекомендована основна література

[1; 2; 4; 7; 8]

Рекомендована додаткова література

[друковані джерела: 1; 4; 9; 10; інтернет-джерела: 3; 5]

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Порівняльна спеціальна

педагогіка» оцінюються за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою, в основу організації якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного навчального контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 1, табл. 2.

Таблиця 1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

Види діяльності	Кількість завдань	Розрахунок	Загальна сума за видами діяльності
Лекція (відвідування)	8	$8 \times 1 = 8$	8
Семінарське заняття (відвідування)	8	$8 \times 1 = 8$	8
Робота на семінарському занятті (доповідь, виступ)	8	$8 \times 10 = 40$	80
Виконання модульної контрольної роботи	2	$2 \times 25 = 50$	50
Виконання самостійної роботи	5	$5 \times 5 = 25$	25
Максимальна кількість балів:			171
Форма контролю – іспит		60 балів – семестр $171:60 = 2,85$ Коефіцієнт: 2,85	

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;

✓ ініціативність у навчальній діяльності.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** усне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, письмове опитування.
- **Методи самоконтролю:** самооцінка, самоаналіз.

Таблиця 2

**Порядок переведення рейтингових показників успішності у
європейські оцінки ECTS**

Оцінка ECTS	Оцінка за шкалою Університету	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
F	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
Fx	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з навчально-методичною літературою, науковою літературою, періодичними виданнями, нормативно-правовими актами в галузі охорони сім'ї, материнства й дитинства.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: дискусії, створення проблемних ситуацій, розв'язання педагогічних завдань.

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

X. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДРУКОВАНІ ТА ІНТЕРНЕТ-ДЖЕРЕЛА

Основні друковані джерела

1. Байда Л.Ю. Інвалідність та суспільство: навч.-метод. посіб. / Л.Ю.Байда, О.В. Красюкова-Еннс, С.Ю. Буров та ін. / За заг. ред. Л.Ю.Байди, О.В.Красюкової-Еннс. – К., 2012. – 216 с.
2. Галус О. М. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. для студ. гуманіт. спец. вищ. пед. навч. закл. / О. М. Галус, Л. М. Шапошнікова. – Київ : Вища шк., 2006. – 215 с.
3. Загальна декларація прав людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/snow/995_015.
4. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта : реалії та перспективи : монографія / Алла Анатоліївна Колупаєва. – Київ : Саммит Книга, 2009. – 272. с.
5. Кольченко К. О. Забезпечення інклюзії молоді з інвалідністю в університетське середовище / К. О. Кольченко, Г. Ф. Нікуліна // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами : зб. наук. пр. – № 6 (8). – К. : Ун-т «Україна», 2009. – С. 10–15.
6. Мартинчук О.В. Основи корекційної педагогіки: навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта» / Олена Валеріївна Мартинчук. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – С. 40-62.
7. Назарова Н.М. Порівняльна спеціальна педагогіка: навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.academia-moscow.ru/ftp_share/_books/fragments/fragment_16017.pdf
8. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник / Сбруєва А. А. – 2-ге вид., стереотип. – Суми : Університетська книга, 2005. – 320 с.
9. Софій Н.З. Універсальний дизайн в освіті/ Наталія Зіновіївна Софій. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ussf.kiev.ua/282/1>

Додаткові друковані джерела

1. Білер М. Проблеми освіти та реабілітації осіб з інвалідністю у вищих навчальних закладах – Режим доступу: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis.pdf
2. Конвенція ООН про права людей з інвалідністю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71 – Назва з екрану.
3. Кузава І.Б. Інклюзивна освіта дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку: теорія та методика: [монографія] / Ірина Борисівна Кузова. – Луцьк.ПП Івасюк В.П., 2013. – 292 с.
4. Лисенко Н.В. Генеза історико-педагогічних засад наступності / Н.В. Лисенко // Наступність дошкільного навчального закладу і початкової школи у вихованні дітей: навчально-методичний посібник / В.І.Кононенко, Н.В.Лисенко, І.М.Шоробура [та.ін]; за ред. проф. Н.В.Лисенко. – 2-ге видання. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – С.27 – 45.
5. Огнев'юк В.О. Філософія освіти та її місце в структурі наукових досліджень феномену освіти / Віктор Олександрович Огнев'юк // Освітологія = Oswiatologia : пол.-укр. щорічник укр.-пол. / Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Вища пед. школа Спілки польських вчителів; головний ред.: В. О. Огнев'юк, Т. Левовицький, С. О. Сисоєва. - Київ : Едельвейс, 2012. – Вип. 1. – С. 69-75
6. Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю і факультативного протоколу до неї [Електронний ресурс]: Закон України №1767-VI від 16.12.2009 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1767-17>.
7. Рібцун Ю. В. Сучасні тенденції спеціальної дошкільної освіти. [Електронний ресурс] – Режим доступу: lib.iitta.gov.ua/5831/1/.

8. Філософія освіти : хрестоматія : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / уклад. : В. О. Огнев'юк , О. М. Кузьменко. – Київ : [б. в.], 2014. – 506 с.
9. Філософія освіти і педагогіка : цінності культури. Комунікативний етикет : Україна. Великобританія. Німеччина. Франція. Іспанія. : навчальний посібник / за ред. С. О. Черепанової. – Львів : [б. в.], 2007. – 392 с.
10. Формування політики раннього втручання: тренінгів модуль (Кол. авт.: Байда Л.Ю., Павлова Є.Б., Іванова О.Л., Кукуруза Г.В. –К., 2017. – 62с.
11. Чижик В. В. Організація навчального процесу студентів з інвалідністю : метод. посіб. для викладачів /В. В. Чижик, А. М. Середюк, І. Я. Іванюк [та ін.]. – Луцьк : ПВД Твердиня, 2011. – 75 с.

Інтернет-джерела

1. British affiliate of the World Council of Comparative Education Societies – [E-resource] – the link : <http://baice.ac.uk/>
2. Comparative and International Education Society – [E-resource] – the link : <http://www.cies.us/>
3. Comparative Education Research Centre – [E-resource] – the link : <http://cerc.edu.hku.hk/>
4. Comparative Education Review (All Issues) – [E-resource] – the link : <http://www.jstor.org/action/showPublication?journalCode=compeducrevi>
5. World Council of Comparative Education Societies – [E-resource] – the link : <http://www.wcces.com/>